

**NERINGOS SAVIVALDYBĖS ISTORINĖS ATMINTIES IR
ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO KOMISIJOS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2026-08-11 Nr.V26-66

Neringa

Posėdis vyko: 14.00– 16.00 val.

Komisijos pirmininkas – Narūnas Lendraitis, Neringos savivaldybės vicemeras.

Posėdžio sekretorė – Ineta Pocevičė, Dokumentų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė.

Komisijos nariai: Laimonas Bogušas, Neringos savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjas; Ramunė Pečiukonytė, Neringos savivaldybės tarybos narė; Edita Radzevičienė, Neringos savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja; Sonata Vaitonienė, Liudviko Rėzos kultūros centro direktorė; Edita Lubickaitė, Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro „Agila“ direktorė.

Taip pat posėdyje dalyvavo: Egidijus Šakalys, Neringos savivaldybės administracijos direktorius; Raminta Loginovienė, Neringos savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyriausioji specialistė; Sandra Vaišvilaitė, Neringos savivaldybės administracijos vyriausioji specialistė (ryšiams su visuomene).

Posėdyje nedalyvavo: dr. Lina Motuzienė, Neringos muziejų direktorė; Lina Dikšaitė, Kuršių Nerijos nacionalinio parko direktorė; Nijolė Strakauskaitė, istorikė, Klaipėdos universiteto vyresnioji mokslo darbuotoja.

Lina Dikšaitė savo nuomonę pateikė raštu.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl komisijos posėdžio darbotvarkės patvirtinimo.
2. Dėl Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus parengto meninių objektų viešosiose erdvėse sąvado pristatymo ir tolimesnių veiksmų aptarimo;
3. Dėl Aviatorių alėjos pavadinimo suteikimo Purvynės gatvės atkarpai nuo posūkio ties dviračių tako iki aerodromo vartų (atstumas – 800 metrų) (raštas pridedama);
4. Dėl Preilos gyventojų, pasiūlymų aptarimo (raštas pridedama);
5. Dėl miestų partnerių kryprodės su atstumų nuorodomis sukūrimo (vieta ir meninės išraiškos forma);
6. Dėl stendų plakatų kabinimui Neringos savivaldybės gyvenvietėse projektavimo ir gamybos;
7. Dėl viešosios erdvės prie buvusios sovietinio memorialo, šalia Alksnynės viensėdžio, sutvarkymo galimybių (medžiaga pridedama);
8. Dėl Nidos dailininkų kolonijos kūrybinį palikimą aktualizuojančių stendų viešosiose erdvėse projektavimo ir gamybos.
9. Kiti klausimai (dėl Lietuvos nacionalinės filharmonijos siūlymo pagerbti ir įamžinti prof. Algirdo Vizgirdos atminimą Juodkrantėje; dėl informacinių ženklų peržiūros bei sutikrinimo).

1. SVARSTYTA. Dėl komisijos darbotvarkės patvirtinimo.

Posėdžio pirmininkas pristatė posėdžio darbotvarkę ir pasiūlė balsuoti dėl komisijos posėdžio darbotvarkės.

Balsuota: už – 6, prieš – 0, susilaikė – 0.

NUTARTA. Pritarta komisijos posėdžio darbotvarkei.

2. SVARSTYTA. Dėl Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus parengto meninių objektų viešosiose erdvėse sąvado pristatymo ir tolimesnių veiksmų aptarimo.

Narūnas Lendraitis supažindino posėdžio dalyvius su Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus parengtu Neringos savivaldybės viešosiose erdvėse esančių meninių objektų (skulptūrų, atminimo ženklų, mažosios architektūros akcentų) sąvadu. Pabrėžė, kad Neringa pasižymi unikaliu ir gana gausiu meninių objektų palikimu, kurį būtina nuolat sistemingai inventorizuoti, vertinti objektų fizinę būklę, juridinį statusą bei teisinę apsaugą, todėl šis sąvadas taps pagrindiniu įrankiu priimant sprendimus dėl naujų meninių objektų statymo, esamų restauravimo bei priežiūros.

Raminta Loginovienė pristatė parengtą interaktyvų skaitmeninį atlasą su kortelėmis, kuris leidžia matyti visus objektus žemėlapyje pagal gyvenvietes ir yra nuolat atnaujinamas bei koreguojamas. Ramunei Pečiukonytei pasiteiravus dėl galimybių į sąvadą įtraukti greitai nykstančius žemės meno objektus, R. Loginovienė patvirtino, kad tokie objektai taip pat galėtų būti įtraukti ir nuolat apskaitomi. Tačiau Edita Lubickaitė pasiūlė į sąvadą netraukti laikinų meninių objektų, kurie viešosiose erdvėse statomi įgyvendinant tam tikrus kultūros ir meno projektus.

Narūnas Lendraitis pastebėjo, kad sąvadas apima meninius objektus viešosiose erdvėse su tam tikromis išimtimis. Pavyzdžiui, sąvade nėra „Raganų kalno“ medinių skulptūrų ekspozicijos arba Nidos krantinėje eksponuojamų vėtrungių, nes teisės aktų nustatyta tvarka šias vertybes prižiūri BĮ „Neringos muziejai“. Sąvadas taip pat neapima ir pastatų eksterjero bei interjero detalių. Diskutuojant dėl teisinio objektų statuso ir apskaitos, Egidijus Šakalys pasiūlė į sąvadą netraukti laikinų projektų bei privačių objektų, nebent jie būtų oficialiai padovanoti savivaldybei.

Lina Dikšaitė raštiškoje nuomonėje nurodė, kad medžiagos iki nustatyto termino negavo, todėl nuomonės šiuo klausimu neteikia.

Narūnas Lendraitis taip pat paprašė Administracijos direktorių įpareigoti Biudžeto ir turto valdymo skyrių bei kitus administracijos atsakingus darbuotojus išsiaiškinti kokia yra situacija su į sąvadą įtrauktais meniniais objektais: *ar minėti objektai įtraukti į buhalterinę apskaitą?; ar nustatyta jų meninė ir turtinė vertė?; ar savivaldybė turi šių meninių objektų sukūrimo, dovanojimo ar kitokias sutartis?; ar meniniai objektai inventorizuoti, o už jų priežiūrą paskirti materialiai atsakingi asmenys? ir pan.* Taip pat paprašė įvertinti galimybes viešinti minėtą sąvadą savivaldybės ir/ar kitų įstaigų interneto svetainėse.

NUTARTA. Informacija išklaudyta. Bendru sutarimu pritarta Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus parengtam sąvadui ir nuspręsta kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių su prašymu išsiaiškinti ar yra galimybės oficialiose interneto svetainėse viešinti sąvado turinį ir kokia yra situacija su į sąvadą įtrauktais meniniais objektais. Taip pat nuspręsta parengtą sąvadą perduoti BĮ „Paslaugos Neringai“, kuri vykdo viešosiose erdvėse esančių meninių objektų bei teritorijų prie jų priežiūrą ir/ar tvarkymo darbus.

3. SVARSTYTA. Dėl Aviatorių alėjos pavadinimo suteikimo Purvynės gatvės atkarpai nuo posūkio ties dviračių tako iki aerodromo vartų (atstumas – 800 metrų) (raštas pridedamas).

Narūnas Lendraitis pristatė gautą prašymą dėl pavadinimo suteikimo 800 metrų Purvynės gatvės atkarpai iki Nidos aerodromo vartų, akcentuodamas skraidymo tradicijų istorinę reikšmę kraštui ir pažymėdamas, kad siūlomas „Aviatorių alėjos“ pavadinimas padėtų įamžinti Nidos aerodromo istoriją ir aviacijos paveldą.

Lina Dikšaitė (pateiktoje raštiškoje nuomonėje) pareiškė nesutinkanti su šiuo siūlymu, nes Nidos sklandymo mokyklos istorinė atmintis ir jos lokalizacija yra pietinėje Nidos dalyje, todėl aviacijos sąvokos perkėlimas į šiaurinę dalį neprisideda prie autentiškos atminties stiprinimo. Ji pabrėžė, kad pavadinimas „Aviatorių“ yra pernelyg bendrinis, o sąvoka „alėja“ neatitinka realios Nidos gamtinės aplinkos ir architektūrinio kodo, todėl, siekiant išsaugoti istorinę toponimiką, pasiūlė šią atkarpą pervadinti Bulvikio gatve. Šiai pozicijai pritarė Laimonas Bogušas ir Edita Lubickaitė, pažymėję, kad alėjos statusas yra pretenzingas, atneštinis ir neatspindi vietos dvasios, todėl logiškiau būtų ieškoti organiškų sprendimų. Edita Radzevičienė pridūrė, kad trumpų atkarpų vadinimas alėjomis tampa nepamatuota mada. E. Lubickaitė taip pat pasiūlė apsvarstyti galimybę suteikti pavadinimą pačiam Nidos aerodromui, kokį, pavyzdžiui, turi Vilniaus oro uostas, pavadintas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardu. N. Lendraitis apgailestavo, kad komisijos posėdyje nedalyvauja dr. Lina Motuzienė, kuri kaip BĮ „Neringos muziejai“ vadovė taip pat galėtų pasiūlyti tinkamų sprendimų. Be to, N. Lendraitis atkreipė dėmesį, kad Nidos aerodromo pavadinimas galėtų būti siejamas su senosios Nidos sklandymo mokyklos steigėjų arba Nidoje sklandžiusių pilotų vardais.

N. Lendraitis, apibendrindamas diskusiją šiuo klausimu, pasiūlė toliau tęsti konsultacijas su aviatorių bendruomene, VŠĮ „Nidos oro parkas“ ir BĮ „Neringos muziejai“.

NUTARTA. Informacija išklaudyta. Nuspręsta nepritari „Aviatorių alėjos“ pavadinimo suteikimui ir inicijuoti papildomas diskusijas su aviatorių bendruomene, VŠĮ „Nidos oro parkas“ ir BĮ „Neringos muziejai“ dėl tinkamesnės pavadinimo alternatyvos gatvės atkarpai arba pačiam aerodromui.

4. SVARSTYTA. Dėl Preilos gyventojų, pasiūlymų aptarimo (raštas pridedamas).

Narūnas Lendraitis supažindino komisiją su pasiūlymais L. Rėzos 250-ųjų gimimo metinių proga įrengti naują atminimo ženklą užpustytame Karvaičių kaime bei suteikti Karvaičių gatvės pavadinimą takui nuo Preilos iki Pervalkos, o Vecekrugo gatvės – takui nuo Preilos iki Nidos.

Lina Dikšaitė raštiškoje nuomonėje pritarė gatvių pavadinimų suteikimui, pažymėdama, kad tai stiprintų vietos identitetą bei atliktų edukacinę funkciją, o pasiūlymą dėl atminimo ženklo įvertino kaip nebeaktualų. Tačiau Sandra Vaišvilaitė ir Narūnas Lendraitis pabrėžė, kad minėta atkarpa yra vienas ištisinis takas, o gyventojai prieštarauja jo skaidymui į du skirtingus pavadinimus, nes tai įneštų daugiau sumaišties. N. Lendraitis taip pat priminė, kad šis klausimas jau buvo svarstytas bei atmestas anksčiau, todėl pakartotinai neturėtų būti vertinamas.

Posėdyje dalyvavę nariai taip pat pažymėjo, kad geriau būtų svarstyti galimybę pastatyti standartinius rudus lankytinus objektus žyminčius kelio ženklus, kurie šiuo atveju ženklintų M. L. Rėzos gimtinę Karvaičius. Šiam tikslui reikėtų kreiptis į savivaldybės saugaus eismo komisiją, kuri galėtų padėti išspręsti minėtą klausimą.

NUTARTA. Informacija išklausyta. Nuspręsta nepritarti siūlymams skaidyti ištisinį dviračių taką į du pavadinimus bei kreiptis į savivaldybės saugaus eismo komisiją dėl galimybės šalia dviračių tako įrengti du standartinius rudus kelio ženklus, žyminčius M. L. Rėzos gimtinę Karvaičius.

5. SVARSTYTA. Dėl miestų partnerių kryprodės su atstumų nuorodomis sukūrimo (vieta ir meninės išraiškos forma).

Narūnas Lendraitis pristatė iniciatyvą Neringoje įrengti miestų partnerių kryprodę su atstumų nuorodomis ir pateikė kelias meninės išraiškos alternatyvas: klasikinį stulpą su herbais, vėtrungių motyvą, švyturio siluetą bei jūrinį/kurėno akcentą.

Lina Dikšaitė pateiktoje raštiškoje nuomonėje akcentavo, kad toks objektas neturi būti tik standartinė informacinė nuoroda, o mažosios architektūros elementas, tiesiogiai veikiantis viešosios erdvės estetiką. Ji pabrėžė, kad kryprodės sprendinys privalo organiškai derėti su Nidos identitetu bei architektūrine aplinka, todėl jo formą turi parengti profesionalai, įvertinę urbanistinį kontekstą, mastelį ir ilgaamžiškumą.

Diskusijoje Ramunė Pečiukonytė pažymėjo, kad pasirinkus meninio objekto koncepciją, jis galėtų stovėti reprezentacinėje vietoje, pavyzdžiui, aikštėje prie Nidos restorano, o paprastą informacinį ženklą būtų galima įrengti praktiškai bet kurioje kitoje vietoje. Sandra Vaišvilaitė informavo, kad esama lentelė su miestais partneriais jau stovi prie Alksnynės kontrolės posto, tačiau ją reikėtų papildyti naujais miestais partneriais – Koblevo, Bojarkos herbais ir pan.

Narūnas Lendraitis papildomai iškėlė klausimą dėl realaus bendradarbiavimo su užsienio miestais partneriais ir pasiūlė įvertinti galimybę nutraukti sutartis su tais miestais partneriais, su kuriais ryšiai jau nebepalaikomi.

NUTARTA. Informacija išklausyta. Nuspręsta esamą stendą prie Alksnynės kontrolės posto papildyti naujų miestų partnerių herbais, o naujos kryprodės kūrimo klausimo svarstymą atidėti vėlesniam laikui. Taip pat nutarta kreiptis į Administracijos direktorių su prašymu inicijuoti dabar galiojančių bendradarbiavimo sutarčių peržiūrą ir, esant būtinybei, šalių sutarimu nutraukti sutartis su miestais partneriais, su kuriais ryšiai jau nebepalaikomi.

6. SVARSTYTA. Dėl stendų plakatų kabinimui Neringos savivaldybės gyvenvietėse projektavimo ir gamybos.

Narūnas Lendraitis iškėlė problemą dėl chaotiško kultūrinių renginių plakatų klijavimo viešosiose erdvėse (ant medžių, tvorų, kitose neleistinose vietose) ir akcentavo būtinybę suprojektuoti bei pagaminti vieningo dizaino stendus visose Neringos gyvenvietėse.

Edita Lubickaitė, Sonata Vaitonienė ir Laimonas Bogušas sutarė, kad nepaisant skaitmeninių sprendimų, popieriniams skelbimams fiziniai stendai yra būtini. E. Lubickaitė atkreipė dėmesį į stendų trūkumą pajūryje bei Preiloje, o Egidijus Šakalys paminėjo atstatytą lentą prie autobusų stoties.

Laimonas Bogušas pasiūlė restauruoti esamus stendus Preiloje ir Pervalkoje, o Nidoje (įskaitant Purvynės g.) pagaminti panašios stilistikos naujus stendus.

Ramunė Pečiukonytė išsakė būtinybę neklijuoti socialinės reklamos plakatų autobusų stotelių kairėje pusėje, kad nebūtų ribojamas atvykstančių autobusų ir mašinų matomumas.

Narūnas Lendraitis reziūmavo, kad būtina apvažiuoti visas gyvenvietes ir įvertinti esamų stendų būklę bei numatyti naujas vietas papildomų stendų projektavimui ir gamybai. Taip pat būtina užtikrinti stendų nuolatinę priežiūrą, kurią paprastai vykdo BĮ „Paslaugos Neringai“.

Lina Dikšaitė nuomonės nepateikė, nes medžiaga laiku nebuvo gauta.

NUTARTA. Informacija išklausyta. Nuspręsta pavesti Architektūros ir teritorijų planavimo skyriui kartu su Kultūros skyriumi bei BĮ „Paslaugos Neringai“ atlikti esamų stendų Neringoje

apžiūrą ir įvertinti, kuriuos standus reikia restauruoti. Taip pat numatyti vietas naujų standų projektavimui ir gamybai.

7. SVARSTYTA. Dėl viešosios erdvės prie buvusios sovietinio memorialo, šalia Alksnynės viensėdžio, sutvarkymo galimybių (medžiaga pridedama).

Narūnas Lendraitis pristatė situaciją dėl teritorijos prie Alksnynės viensėdžio, kur 2022 m. demontavus sovietinio memorialo elementus, liko nesutvarkyta viešoji erdvė. Todėl šiai teritorijai sutvarkyti reikia naujų architektūrinių idėjų, kurias galėtų pateikti profesionalai. N. Lendraitis taip pat priminė, kad savivaldybės ir BĮ „Neringos muziejai“ užsakymu įvairių sričių mokslininkai buvo pateikę rekomendacijas memorialo pertvarkymui, kuriose buvo siūloma pastatyti informacinį ženklą, koks objektas čia stovėjo ir kodėl buvo pašalintas.

Lina Dikšaitė raštiškoje nuomonėje akcentavo, kad objektas neteko memorialinės funkcijos, karių palaidojimų čia nėra, o esama teritorija yra apleista, todėl pasiūlė buvusio paminklo teritoriją rekultivuoti, atkuriant gamtinį kraštovaizdį, o prie automobilių aikštelės įrengti informacinį standą apie vietos istoriją bei memorialo transformaciją. Šiam siūlymui pritarė Laimonas Bogušas. Tačiau Egidijus Šakalys paragino neskubėti rekultivuoti teritorijos, nes miestui reikalingos viešosios erdvės, pavyzdžiui, automobilių stovėjimo ir/ar poilsio aikštelės, o išmiškinus teritoriją, vėliau ją susigražinti būtų sudėtinga. N. Lendraitis pritarė šiai nuomonei ir pasiūlė klausimo svarstymą atidėti vėlesniam laikui.

NUTARTA. Informacija išklaudyta. Nuspręsta klausimo svarstymą atidėti vėlesniam laikui.

8. SVARSTYTA. Dėl Nidos dailininkų kolonijos kūrybinį palikimą aktualizuojančių standų viešosiose erdvėse projektavimo ir gamybos.

Narūnas Lendraitis pristatė idėją viešosiose erdvėse įrengti edukacinius standus su kūrinių reprodukcijomis ir aprašymais, skirtais Nidos dailininkų kolonijos kūrybiniam palikimui aktualizuoti. Lina Dikšaitė raštiškoje nuomonėje nurodė, kad medžiagos iki nustatyto termino negavo, todėl nuomonės neteikia.

Komisijos nariai išsakė nuomonę, kad tai yra įdomi idėja, tik trūksta projektinės medžiagos, kaip tai galėtų atrodyti ir būtų įgyvendinama.

Narūnas Lendraitis taip pat informavo, kad šią vasarą, Thomo Manno festivalio metu, pas merą kabinete įvyko susitikimas su „EuroArt“ atstovu, kuris pasiūlė Nidoje įgyvendinti minėtą projektą, akcentuodamas tai, jog minėta organizacija jau yra sukūrusi pavyzdinio dizaino standų projektus, kuriuos galima būtų panaudoti. N. Lendraitis taip pat apgailestavo, kad susitikime nėra VŠĮ „Thomo Manno kultūros centras“ vadovės dr. Linos Motuzienės, kurios vadovaujama įstaiga ir galėtų imtis šio projekto realizavimo Nidoje.

NUTARTA. Informacija išklaudyta. Nuspręsta pritarti standų įrengimo idėjai, o konkrečių sprendinių svarstymą atidėti kitam posėdžiui, kai VŠĮ „Thomo Manno kultūros centras“ pateiks Komisijai iš „EuroArt“ organizacijos gautus pavyzdinio dizaino standų projektus.

9. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

9.1 SVARSTYTA. Dėl Lietuvos nacionalinės filharmonijos siūlymo pagerbti ir įamžinti prof. Algirdo Vizgirdos atminimą Juodkrantėje.

Narūnas Lendraitis pristatė koncertinės įstaigos „Lietuvos nacionalinė filharmonija“ gautą raštą (generalinė direktorė Rūta Prusevičienė), kuriuo reiškiamas palaikymas ir teikiamas siūlymas pagerbti ilgametį darbuotoją, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatą prof. Algirdą Vizgirdą – Tarptautinio kamerinės muzikos festivalio „Kuršių nerija“ iniciatorių – įamžinant jo indėlį į Neringos kultūros puoselėjimą Juodkrantėje (pavyzdžiui, Dėkingumo/Garbės take). N. Lendraitis išskėlė idėją apsvarstyti galimybę Juodkrantėje (pavyzdžiui, take nuo Evangelikų Liuteronų bažnyčios link pamario) sukurti atminimo akcentą, analogišką „Šlovės takui“ Nidoje, tačiau pažymėjo, kad konkreti „Lietuvos nacionalinės filharmonijos“ vieta šiam sprendimui nėra visiškai tinkama.

Diskusijoje Sonata Vaitonienė atkreipė dėmesį, kad teritorija prie namo, kuriame gyveno prof. A. Vizgirda, būtų tinkama ir graži vieta, tačiau šiuo metu joje įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, todėl erdvę reikėtų iš esmės sutvarkyti.

Edita Lubickaitė pasiūlė nesiimti sprendinių pačioje gatvėje ar take, o atminimą įamžinti atminimo lentele ant namo, kuriame profesorius gyveno, pateikiant pasiūlymus ir idėjas, kaip galėtų atrodyti ši kompozicija ir jos aplinka. Komisijos nariai pritarė bendru sutarimu.

NUTARTA. Nepritarti siūlymui dėl atminimo tako įrengimo ir pasiūlyti atminimą įamžinti atminimo lentele ant namo, kuriame gyveno prof. Algirdas Vizgirda.

9.2 SVARSTYTA. Dėl informacinių ir kitų ženklų peržiūros bei sutikrinimo.

Egidijus Šakalys atkreipė dėmesį, kad savivaldybėje buvo įgyvendinta daug įvairių projektų, kurių metu pristatyta įvairių informacinių ženklų, kurie jau neteko savo pirminės paskirties ir/ar yra nebeaktualūs. Jis pasiūlė iš naujo įvertinti bei peržiūrėti informacinių ženklų pastatymo vietas, juos suvienodinti ir tvarkingai pastatyti/perstatyti.

Edita Lubickaitė papildė, kad informacija tam tikrose vietose kartojasi bei dubliuojasi, naudojami skirtingi ženkliniai. Tai dažniausiai pastebi ir Neringoje dirbantys gidai.

Komisijos sprendimu pavesta Nidos kultūros ir turizmo informacijos centrui „Agila“ surinkti informaciją apie esamą ženklinimą ir pateikti ją Komisijai.

NUTARTA. Informacija išklaudyta. Nuspręsta pavesti Nidos kultūros ir turizmo informacijos centrui „Agila“ atlikti esamo ženklinimo gyvenvietėse analizę bei parengti pasiūlymus dėl nebeaktualių ženklų pašalinimo ir likusių ženklų suvienodinimo.

Komisijos pirmininkas

Narūnas Lendraitis

Komisijos sekretorė

Ineta Pocevičė